

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 367

van **MARIUS MEREMANS**

datum: 27 juni 2016

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Baggerwerken Boven-Zeeschelde - Archeologisch onderzoek

Om de huidige bevaarbaarheid van de Boven-Zeeschelde te blijven garanderen, zijn regelmatig onderhoudsbaggerwerken nodig. Zonder onderhoud zouden bepaalde delen van de rivier immers verzanden door sedimentatie, wat de scheepvaart er zou bemoeilijken. Tot nu toe vonden pas onderhoudsbaggerwerken plaats nadat er lokaal ondieptes waren vastgesteld. Op 18 maart 2016 verleende Ruimte Vlaanderen een vergunning aan Waterwegen en Zeekanaal voor baggerwerken waarbij de rivierbodem tot 2 meter wordt afgegraven voor een totaal volume van 176.000m³ en een geschatte kostprijs tussen 2.112.000 euro en 8.624.000 euro.

In de vergunning worden de volgende voorwaarden uit het advies van het agentschap Onroerend Erfgoed overgenomen:

- Voorafgaand aan de realisatie van het project moet voor het volledige plangebied een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd worden. In een eerste fase wordt via een bureaustudie een archeologische kartering gemaakt; in een tweede fase wordt een prospectie uitgevoerd in gerichte zones of op gerichte punten om de archeologische indicatoren te waarderen en te determineren.
- Na archeologisch onderzoek dient afgewogen of behoud in situ mogelijk is. Kan dit niet, dan moet de bouwheer de nodige tijd én financiële middelen voorzien voor een volwaardig archeologisch onderzoek voorafgaand aan de werken.
- De resultaten van de prospectie én het archeologisch onderzoek worden gebundeld in twee rapporten.

Uit de nota bij de bouwaanvraag – ontheffing tot project-MER-plicht van 9 juli 2015 leren we (zie hoofdstuk §8.7 – deeldiscipline archeologie) het volgende: "Tijdens de inventarisatiefase voor dit project zijn daarnaast tijdens een scanning van de rivierbodem op een achttal plaatsen grotere obstructies gedetecteerd. Het betreft hier mogelijk ongekend archeologisch erfgoed (scheepswrakken, mogelijk restanten van een molen of uitkijktoren, ...) Deze zones hebben de belangrijkste archeologische potenties binnen het gebied."

In diezelfde nota lezen we ook (zie §9.6.1 blz. 128) dat "wordt aangenomen dat het volledige projectgebied als potentieel archeologisch waardevol beschouwd mag worden. (...) Indien het effectief om waardevolle relictten gaat, die voor de onderhoudsbaggerwerken moeten worden verwijderd kan men spreken over een matig negatief effect."

Tot slot is het volgende te lezen: "Er wordt voor deze locaties aanbevolen om in overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed een draaiboek (procedurehandboek en praktische leidraad) op te stellen, waarin duidelijk wordt omschreven hoe men zal omgaan met de relictten, welke archeologische interventies er nodig zijn en wat de bestemming is van de vondsten."

De baggerwerken zouden starten op 1 augustus 2016.

1. Is het archeologisch vooronderzoek afgerond en kan de minister de resultaten van het vooronderzoek overmaken?
2. Werd de prospectie reeds uitgevoerd? Zo ja, welke punten en zones werden onderzocht en wat zijn de uiteindelijke resultaten van het onderzoek? Zo nee, wanneer gaat de prospectie van start?
3. Is een rapport over de prospectie en het rapport over het archeologisch onderzoek reeds opgemaakt en bezorgd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed? Zo ja, kan de minister een kopie hiervan bezorgen? Zo niet, wanneer zal het rapport beschikbaar zijn?
4. Indien er waardevolle objecten werden gevonden, is behoud in situ mogelijk of wordt een volwaardig archeologisch onderzoek opgestart?
5. Werd voor dit project een draaiboek opgemaakt in overleg met de bouwheer?
6. Is het realistisch dat de werken aangevat kunnen worden op 1 augustus 2016? Zo niet, welke termijn is dan volgens de minister wel haalbaar?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 367 van 27 juni 2016

van **MARIUS MEREMANS**

1. Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft voor het agentschap Waterwegen en Zeekanaal een archeologisch relevante oplossing uitgewerkt als testproject binnen een SBO-project van het voormalige IWT-nu VLAIO. Deze activiteiten kaderen ook in de voorbereiding van de implementatie voor de Vlaamse binnenwateren van de ratificatie van de Unesco-conventie voor de bescherming van het onderwatererfgoed. Het agentschap Onroerend Erfgoed levert de knowhow en het agentschap Waterwegen en Zeekanaal zorgt voor alle technische benodigdheden.
Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem op de 2 locaties in de Schelde (ter hoogte van Baasrode en Mariekerke) waarvoor geen behoud in situ mogelijk was, is uitgevoerd op 11 en 12 augustus 2016. Eén locatie bleek archeologisch niet relevant en kan vrijgegeven worden, op de tweede locatie is een houten scheepswrak aangetroffen met een lading o.a. bestaande uit grote vierkante blokken Doornikse kalksteen. Momenteel is de ouderdom van het scheepswrak nog niet achterhaald. Dendrochronologisch onderzoek op enkele geborgen houten elementen van het scheepswrak brengen hopelijk op korte termijn uitsluitsel. De door WenZ geplande werkzaamheden op deze locatie kunnen uitgevoerd worden onder begeleiding van een archeoloog, de werken zullen geen vertraging oplopen. De wraksite dient enkel in beperkte mate afgetopt te worden, waardoor voor het grootste deel van het scheepswrak behoud in situ mogelijk wordt.
2. Zie antwoord deelvraag 1.
3. Gezien het vooronderzoek met ingreep in de bodem nog maar net is uitgevoerd is er nog geen rapport beschikbaar. In de bijzondere voorwaarden (waaraan het onderzoek moet voldoen) is de termijn van oplevering van een Nota van Aanbevelingen bepaald binnen 15 werkdagen na afronding van het vooronderzoek.
Een gedetailleerd rapport, het equivalent van een eindverslag, wordt zo snel mogelijk opgemaakt. Een exacte datum vooropstellen is niet zo makkelijk omdat er ook wat analyses moeten gebeuren zoals dendrochronologisch onderzoek en omdat er nog een archeologische opvolging is voorzien. Het einde van 2016 is haalbaar. Dit betekent niet dat WenZ zo lang moet wachten met de werken, deze kunnen uitgevoerd worden volgens hun vooropgestelde planning.
4. Zie antwoord op deelvraag 1.
5. Zie antwoord op deelvraag 1. Het vooronderzoek en vervolgonderzoek zal een generiek draaiboek voeden voor toekomstige onderzoeken in rivieren.
6. Zie antwoord op deelvraag 1.